

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Začlenění prvků alternativní pedagogiky na 1. stupni základních škol

Autorka: Kateřina Vaisarová

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má rozsah 79 stran textu a 4 strany příloh. Požadavek na rozsah práce je splněn. Jejím cílem je věnovat se začleňování prvků alternativní pedagogiky do výuky v běžných školách. Jak autorka uvádí v úvodu, rozhodla se uveste téma zkoumat především z toho důvodu, že se ve školách s alternativním způsobem vzdělávání zatím příliš neseťkala. Téma je vhodně zvolené a je aktuální vzhledem k zájmu o didaktické inovace, pro které jsou alternativní pedagogické koncepte důležitým zdrojem podnětů.

Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Nejprve se diplomantka zabývá tradičním způsobem vzdělávání odvozeným například od Herbartu. V navazující 2. kapitole „Alternativní pedagogika“ jsou vysvětleny základní pojmy i vývoj alternativních přístupů ke vzdělávání ve světě i u nás. Ke zpracování této i dalších částí práce autorka vycházela z různých zdrojů. V seznamu je uveden dostatečný počet 17 titulů literárních zdrojů, dalších 20 zdrojů je použito z internetu. Citace v textu odpovídají stanoveným požadavkům. Autorka prokázala schopnost se zdroji pracovat.

Ve třetí kapitole je věnována postupně pozornost základním alternativním pedagogickým konceptům (M. Montessori, R. Steiner, P. Petersen, C. Freinet aj.). Koncepte je vždy stručně popsána, pozornost je věnována organizaci výuky a specifikám, za pozitivum považují i uvádění aplikací těchto konceptů v našem školství. Na základní alternativy navazují v kapitole 4 informace o nově vzniklých konceptech (Začít spolu, Zdravá škola aj.) a dále o nově vznikajících školách, v nichž se alternativní koncepte uplatňují.

V kapitole 6 (empirická část) je popsáno (v souladu se zadáním práce) zkoumání využívání alternativních prvků v běžné výuce. K zodpovězení tří základních otázek (str. 48) byl zvolen dotazník vlastní konstrukce obsahující 16 otázek (příloha A). Soubor respondentů tvořili učitelky a učitelé 1. stupně ZŠ. Dotazníky byly distribuovány na 78 základních škol. Návratnost dotazníků byla nízká, celkem bylo zpracováno 56 dotazníků.

Zjištěné výsledky jsou uváděny postupně v kapitole 7. Po obecných dotazech týkajících se samotných respondentů následují otázky týkající k využití alternativních prvků ve výuce. Odpovědi jsou postupně vyhodnocovány s využitím grafického znázornění, ke každé skupině odpovědí je doplněn shrnující komentář, v případě otázek s otevřenou odpovědí jsou uváděny jednotlivé varianty. Vyhodnocování odpovědí na otázky dotazníku přináší některé zajímavé poznatky. Ty jsou pak zmíněny v závěrečném shrnutí v kapitole 8. Součástí této kapitoly je i uvedení odpovědí na základní otázky průzkumu ze str. 48.

Kapitola 9 přináší příklady uplatnění některých prvků alternativních pedagogických konceptů v praxi běžné školy, kterou ve svém okolí diplomantka vybrala (ZŠ Bezděkov nad Metují). Jedná se například o některé prvky ze systému M. Montessori. Ukázalo se, že tyto činnosti mohou pozitivně přispět k obohacení tradičních metod. Škoda, že nejsou uvedeny ve větším rozsahu reflexe dětí i vyučujících. Pozitivně je třeba hodnotit doplnění informací kvalitní fotodokumentací z jednotlivých činností.

Při celkovém hodnocení je třeba především konstatovat splnění základních cílů diplomové práce. Informace o alternativních konceptech v teoretické části jsou přehledné a výstižné, v provedeném průzkumu byly získány odpovědi na základní položené otázky. Získané informace poskytují zajímavé poznatky o současném rozšíření alternativních způsobů vzdělávání v běžných školách.

K formální stránce diplomové práce nemám připomínky.

Otázka k obhajobě: Jak hodnotili vyučující a děti použité prvky z alternativních pedagogických konceptů (viz kapitola 9)?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti a doporučuji přijmout ji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 24. 7. 2017

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.